مەحمود دەروێش

جگە لە ـ با ـ
کورد چیتر شک نابات

بۆ (سەلیم بەرەکات)

تەرجەمەی: جەمال غەمبار

(سەرنجی پێش خوێندنەوە:
دیارە سەرنجڕاکێشانی خوێنەر بۆ هەر شتێک لە پێش خوێندنەوەی دەقدا ، زۆر جار دەبێتە مایەی زەوتکردنی پێشوەختەی چێژ و ڕای خوێنەرەکە ، بەڵام بەهۆی ئەوەی ئەم دەقەی بەردەستتان ، دەقێکی تەرجەمەکراوە و تایبەتمەندیی خۆشی هەیە ، بۆیە ئەم دوو سەرنجەم بە پێویست زانی ، بە داوای لێبووردنەوە لە خوێنەران :

1- لەبەر ئەوەی ئەم چامە شیعرییە بۆ ـ سەلیم بەرەکات ـ نووسراوە و، زمانی شیعرونووسینی ئەم پیاوە بلیمەتەش زمانێکی زۆر باڵا و بارکراوە بە جۆرەها وێنەی زیهنیی و هەستیی و جیا لە زمانی باوی نووسین ، بۆیە ـ مەحمود دەروێش ـ ی شاعیر هەوڵیداوە بەشێک لەو ستایڵەی شیعری بەرەکات لەم دەقەدا ڕەنیوبهێنێت.
2- پێشتر ، دەروێش ، وەک شاعیرێکی داهێنەر، گەمەی لە نێو زماندا کردووە، لێ لەم دەقەدا من وای دەبینم ئەمە یەکەمینجارە گەمەی لەمجۆرە لەتەک زماندا بکات و بەمجۆرە هەوڵی تێکشکاندنی بدات ..) .
ـ وەرگێر ـ

کاتێ دەچمە دیدەنیی ـ کورد ـ
ئەو ، سبەی خۆی بیر دێتەوە ...
بە گسکی غوبار ڕایدەماڵێ : چیت داوە لێم !
چیاکانیش هەروا چیان و ، ئەویش فۆدکا دەخواتەوە

بۆ خاتری ئەوەی خەیاڵ بێلایەن بمێنێتەوە :
من دەبمە موسافیر لە مەجازی خۆمدا ،
- کەراکی*– یە لاسارەکانیش ، برا گێلەکانی منن !
ئەویش سێبەر لە ناسنامەکەی خۆی دەتەکێنێت :
ناسنامەی من ، زمانەکەمە ..
من و ... من .. من زمانەکەمم .
من لە زمانەکەی خۆمدا نەفیکراوم .
دڵیشم پشکۆی کوردە بە سەر شاخە شینەکانییەوە ...
نیقۆسیا ، وەک هەر شارێکی تر ، پەراوێزگەلی چامەکەیەتی .
ئەو ، هەموو شوێنەکانی لەسەر پایسکلێک هەڵگرت و
وتی : دوا شوێن لە کوێی گیرساندمەوە
لەوێ دەبم بە نیشتەنیی .
ئەو ، ئاوا بۆشایی هەڵبژارد و دواتریش نوست .
لەو دەمەوەی فریشتە چۆتە وشەکانیەوە
خەونی بە هیچەوە نەبینیوە ،
(وشەکانی ، هێزی ئەون . هێزی ئەو لە وشەکانیدایە) .
خەونبینەکان، دوێنێ پیرۆز دەکەن ، یاخود
ڕەشوەت ئەدەنە دەرگاوانی سبەینێی زێڕین ...
ئەز ، نە سبەینێم هەیە ، نە دوێنێ .
زەمەنێکی زۆر تەمەن کورت گۆڕەپانی سپیی منە... /
ماڵەکەی وەک چاوی کەڵەشێر خاوێنە ...
ئەو کەسێکی لەبیرکراوە بە چەشنی دەواری
سەرۆکی ئەو قەومەی چەشنی پەڕ ، پەرشبوون .
قاڵییەک لە خوریی چرچولۆچ . قاموسێکی خۆرەلێدراو**.
کتێبگەلێکی بەپەلە جزوبەندکراو***..
کۆمەڵە سەرینێکی نەخشچن بە دەست و دەرزیی
شاگردی قاوەخانە .
چەقۆگەلێکی تیژکراو بۆ سەربڕینی باڵندەوبەراز.
چەپکگەلێک لەو دڕکەی کە هاوسانە بە ڕەوانبێژیی.
باڵکۆنێکی کراوە
بۆ خوازەکاریی : ئا لێرەدا ' تورک ' و ' گریک ' شەڕە جوێن دەکەن . ئەوەیە گەمەی ڕابواردنی من و گەمەی سەربازە بێدارەکانی سەر سنووری گاڵتەوگەپێکی ڕەش...
ئەم موسافیرە ، موسافیرێکی عادەتیی نییە ...
لە سەرابدا ، باکوور دەبێتە باشوور و، ڕۆژهەڵاتیش بە ڕۆژئاوا.
- با – یەکانیش بێ جانتان ، غوباریش چ کارێکی نییە ..
ئەو ، لە یەکێک دەچێت کە سۆز بۆ کەسێکی

جیا لە خۆی هەڵگرێت ، بۆیە گۆرانیی ناچڕێت ..
گۆرانیی ناچڕێت ئەو دەمەی سێبەرەکەی دەچێتە
درەختی ' ئەکاسیا ' وە ، یان ئەو دەمەی نەرمەبارانێک
قژی وی تەڕ دەکات...
بەڵکو موناجات بۆ گورگ دەکات ، چەنگاوەر بانگی دەکات:
وەرە ئەی کوڕی سەگ ، با تەپڵی ئەمشەو لێبدەین
تا مردووان وەئاگا بێنین .
ئەوە کوردن لە ئاگری هەقیقەت نزیکدەبنەوە
پاشان وەکو پەپوولەی شاعیران دەسوتێن ...

ئەو دەزانێت ئەوەی لە ماناکان دەیخوازێت،
هەر هەمووی بێهوودەییە.
وشەکانیش بێهوودە فێڵی خۆیان هەیە
بۆ ڕاوکردنی دژەکانیان ،
ئەو ، پەردەی کچێنیی وشەکان شەق دەکات و
کەچی بە کچێنییش دەیانگێڕێتەوە بۆ قاموسەکەی خۆی.
ئەو ، ئەسپی ئەبجەدییەت ، چەشنی بەرخان
بەرەو تەڵەی فریوی خۆی ڕامدەکات و
بەری زمان دەتاشێت :
من تۆڵەی خۆم لە بزربوون کردۆتەوە .
من هەمان ئەو کارەم کرد
کە تەمتومان بە براکانمی کرد و
دڵیشم وەک نێچیرێکی ڕاوکراو برژاند .
نابمە ئەوەی کە دەیخوازم و
زەمینیشم زیاتر یان کەمتر لە قەسیدە خۆشناوێت.
جگە لە - با – کورد چیی تر شک نابات ،
- با – لە ئەودا سرەوت ئەدا و
ئەو لە - با – دا دائەنیشێت .
- با – لە ئەودا ئیدمان دەبێ و ئەو لە - با – دا ،
هەر بۆ ئەوەی دەربازی بێت لە سیفاتی شت و زەوی..

ئەو بانگی دەکردە نادیار : ئەی ڕۆڵە سەربەستەکەم !
ئەی قۆچی دێوانەبوونی سەرمەدی ؛
ئەگەر باوکت بە سێدارەکراویی بینی
نەکەی لە پەتی ئاسمانی بکەیتەوە و
بە لۆکەی سرووده سوانکارییەکەت کفنی بکەیت ،
نەکەی بیخەیتە گۆڕەوە ئەی ڕۆڵەکەم .

چونکە ڕەشەبا وەسیەتی کوردە بۆ کورد لە مەنفادا ،
ئەی ڕۆڵەکەم ،
لە ئەنادۆڵی بەریندا
زۆرن ئەو بازانەی وان لە دەورم ، وان لە دەورت .
با کۆتەڵم نهێنیی بێت ،
بێهودەیی بدەرە دەست چارەنوسی خۆی و
ئاسمانەکەی یەکەمجارت پەلکێشکەرە نێو قاموسە
سیحرییەکەی خۆت .
ئاگات لە پێوەدانی ئومێدێکی بریندار بێت ،
چونکە دڕندەیەکی خورافییە و ،
تۆش ئێستاکە ..
تۆ ئازادیت لە باوکی خۆت و لە نەفرەتی ناوەکان ...
ت ئێستاکە تۆش وا ئازادیت ، ئەی کوڕی خۆت ،
ۆ بە - زمان – بەسەر شوناسدا سەرکەوتیت ،
بە کوردم وت : تۆ بە - زمان –
تۆڵەت لە بزربوون کردۆتەوە ..
ئەو وتی : ئاخر من بەرەو بیابان ڕێناکەم ..
وتم : منیش هەروا ..
ئیدی چاوم برییە - با –
- ئێوارەت باش .
- ئێوارەت باش !

پەراوێز:
(*) کەراکی : کۆی (کورکی) و بە پێی (آلمنجد) تەیرێکی گەورەی بۆرە هو مل و قاچەکانی درێژن ، هەندێک جار لە ئاودا ستارە دەگرێت .
(**) خۆرەلێدراو : شتێک خوراووپواو بێت (متآکل)
(***) جزوبەندکراو: تەجلیدکراو

تێبینی : مەحمود دەروێش ئەم دەقە شیعرییەی لە مانگی ئۆگەستی ئەمساڵ لە دیمەشقی پایتەختی شام خوێندەوە.

سەرچاوە: سایتی ئینتەرنێتی - تیرێژ - www.tirej.net
ڕۆژی 12.09.2005